

Nr 382

Av herr **Bengtsson** i Landskrona m. fl., om vissa ändringar i allmänna arbetstidslagens bestämmelser om uttagande av övertid.

Enligt bestämmelserna i lagen den 16 maj 1930 om arbetstidens begränsning (allmänna arbetstidslagen) 7 § 1, 2 och 3 mom. regleras bestämmelser om övertidsarbete. Första momentet reglerar förberedelse- och avslutningsarbete och medgiver arbetare som fyllt 18 år att utföra dylikt arbete under högst 7 timmar i veckan. Andra momentet reglerar den s. k. allmänna övertiden vilken medgiver den arbetare som fyllt 18 år att utföra övertidsarbete under högst 48 timmar under loppet av fyra veckor och högst 200 timmar under ett kalenderår. Tredje momentet behandlar den s. k. extra övertiden. Enligt bestämmelserna i detta moment kan arbetarskyddsstyrelsen bevilja övertid med ytterligare 150 timmar utöver vad som medgivits i första och andra momentet. I de s. k. speciallagarna som reglerar samma förhållande inom sina respektive områden finns bestämmelser av ungefär ensartad karaktär. Arbetstidsutredningen har i sitt betänkande SOU 1954:22 utrett och lagt förslag i dessa frågor. Beträffande förberedelse- och avslutningsarbete säger utredningen att särskild övertid för sådana arbetsuppgifter strängt taget inte borde medgivas, utan all övertid borde tas ur den allmänna och extra övertiden. Men utredningen konstaterar slutligen att en alltför radikal nedskärning av timantalet för nämnda ändamål i vissa fall kanske kunde skada produktionen, och man stannar för att förorda en nedskärning med en timme i veckan till 6 timmar. Beträffande andra momentet föreslår utredningen en nedskärning med 20 timmar till 180, och beträffande tredje momentet föreslås en nedskärning med 30 timmar till 120.

När dåvarande statsrådet Ericsson till 1957 års riksdag framlade förslag till en allmän arbetstidsförkortning föreslogs inga ändringar i ovan angivna avseende. Han sade sig dock ha förståelse för önskemålen om en sänkning av det maximala övertidsuttaget men ansåg sig inte då kunna förorda en dylik åtgärd. Sedan dess har vårt näringsliv rationaliserats ytterligare, och intensiteten och arbetstakten har undan för undan starkt ökat. Trots att 45 timmars arbetsvecka fr. o. m. i år är i sin helhet genomförd föreligger enligt vårt förmenande ytterligare anledning se till att inte vår bästa produktionsfaktor, den mänskliga, utsättes för en alltför stark förslitning. Inte bara den fysiska utan kanske främst den psykiska påfrestningen som människan i produktionslivet i dag utsätts för talar här starkt för att gällande bestämmelser justeras.

Om man betraktar övertidsuttaget i stort kan man säkerligen konstatera att detta inte har anmärkningsvärt stor omfattning, men det råder heller ingen tvekan om att den för vissa grupper har blivit av alltför stor omfattning. Den press dessa anställda utsätts för kan inte i längden vara försvarlig, och sedd ur samhällets synpunkt måste den te sig ytterst betänklig. Visserligen har arbetsgivaren skyldighet att enligt lagens 7 § 5 mom. tillse att arbetare inte utsätts för överansträngning eller ohälsa genom övertidsarbete. Men det måste konstateras att detta inte är en för arbetsgivaren lätt uppgift, och ofta kan nog verkningarna av den ohälsa man utsätts för genom övertidsarbete konstateras först i efterhand. Det synes oss därför vara angeläget att arbetstidsutredningens förslag till lagändringar i här berörda punkter snarast förverkligas.

Åberopande det anförda föreslår vi,

att riksdagen måtte besluta, att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring i berörda lagtexter som ovan anförts och i huvudsaklig överensstämmelse med av arbetstidsutredningen rekommenderade grunder.

Stockholm den 24 januari 1960

Hugo Bengtsson
i Landskrona

Harald Almgren

Einar Henningsson
i Hälsingborg

Valter Kristenson

Eric Svenning
i Malmö

Oscar Franzén

Nr 383

Av herr Hæggbloom, om viss ändring i lagfartsförordningen.

(Lika lydande med motion nr 307 i Första kammaren)

Stockholm den 27 januari 1960

Einar Hæggbloom